Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 2 marca 2026 roku

Sprawa: Odpowiedź MFiG
Znak sprawy: DD3.054.3.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na oświadczenie senatora Aleksandra Szweda w sprawie konsekwencji podatkowych wynikających ze zwrotu pomocy finansowej, złożone na 51. Posiedzeniu Senatu w dniu 28 stycznia 2026 r., proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Świadczenie mieszkaniowe a pomoc finansowa

Warunki otrzymania świadczenia mieszkaniowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej określa ustawa z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1823).

Ustawa ta w art. 5 przewiduje, że funkcjonariuszowi Służby Więziennej, któremu przyznano pomoc finansową na budownictwo mieszkaniowe, na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu na podstawie przepisów ustawy o Służbie Więziennej[1] lub na podstawie przepisów uprzednio obowiązujących, przyznaje się na jego wniosek świadczenie mieszkaniowe:

1) pomniejszone o kwotę stanowiącą 1/120 z przyznanej pomocy finansowej za każdy miesiąc wypłaty świadczenia mieszkaniowego przez 120 miesięcy lub do dnia ustania stosunku służbowego;
2) w pełnej kwocie pod warunkiem zwrotu przez funkcjonariusza przyznanej pomocy finansowej.

[1] Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1750, z późn. zm.).

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Świadczenie mieszkaniowe zastępuje zatem dotychczasową pomoc finansową na budownictwo mieszkaniowe, na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu. Jednak ustawodawca przewidział, że funkcjonariusz Służby Więziennej może podczas trwania jego stosunku służbowego otrzymać tylko jedno z tych świadczeń w ramach pomocy państwa na cele mieszkaniowe. Stąd też warunkiem uzyskania świadczenia mieszkaniowego dla funkcjonariusza, który uprzednio otrzymał pomoc finansową, jest zwrot tej pomocy w sposób wybrany przez funkcjonariusza, tj. w 120 ratach poprzez comiesięczne pomniejszenie świadczenia mieszkaniowego bądź jednorazowo.

Rozliczenie pomocy finansowej a podatek dochodowy od osób fizycznych

Pomoc finansowa na budownictwo mieszkaniowe, na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu, którą otrzymywali funkcjonariusze Służby Więziennej, podlegała opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych jako przychód ze stosunku służbowego. Świadczenie mieszkaniowe stanowi również przychód ze stosunku służbowego, jednak jest to świadczenie objęte zwolnieniem od podatku[2].

Dla potrzeb podatku dochodowego od osób fizycznych zwrot pomocy finansowej przez funkcjonariuszy Służby Więziennej na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw, należy traktować jako zwrot nienależnie pobranych świadczeń.

Pomoc finansowa zwracana jest w kwocie z podatkiem (brutto), gdyż w takiej kwocie (brutto) została otrzymana przez podatnika. Funkcjonariusze, którzy na podstawie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej[3] zawnioskowali o świadczenie mieszkaniowe, zwracają pomoc finansową w wybrany przez siebie sposób (ratalny bądź jednorazowy).

Jeśli funkcjonariusz, który otrzymał pomoc finansową, wybierze jej ratalne rozliczenie, płatnik będzie na bieżąco stosował pomniejszenie świadczenia mieszkaniowego o 1/120 pomocy finansowej (w kwocie z podatkiem). W takim przypadku funkcjonariusz będzie otrzymywał świadczenie mieszkaniowe w kwocie zmniejszonej o odliczoną przez płatnika ratę pomocy finansowej.

Przepisy ustawy PIT zawierają podstawę prawną dla płatnika, aby przy obliczaniu zaliczek na podatek odejmował od dochodu kwotę dokonanego zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Jak wynika bowiem z postanowień art. 41b ustawy PIT, jeżeli podatnik dokonał zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, przy ustalaniu wysokości podatku (zaliczek) płatnicy, o których mowa w art. 32, 33, 35 i 41, odejmują od dochodu kwotę dokonanych zwrotów, łącznie z pobranym podatkiem (zaliczką).

---

[2] Art. 21 ust. 1 pkt 77a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.), zwana „ustawą PIT".
[3] Dz. U. z 2025 r. poz. 1750, z późn. zm.).

Przykładowo zatem, jeśli pomoc finansowa, którą otrzymał funkcjonariusz, wyniosła 30 000 zł (kwota, która była opodatkowana jako przychód ze stosunku służbowego), to 1/120 tej kwoty wynosi 250 zł. O tę kwotę (250 zł) płatnik będzie:

- ✓ pomniejszał wypłacane „nowe świadczenie", tj. świadczenie mieszkaniowe,
- ✓ na podstawie ww. przepisu ustawy PIT, odejmował od dochodu (podstawy obliczenia miesięcznej zaliczki na podatek) kwotę dokonanego zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Jeżeli płatnik nie pomniejszał świadczenia mieszkaniowego o raty pomocy finansowej, na przykład w sytuacji gdy funkcjonariusz zwrócił pomoc finansową jednorazowo, podatnik w zeznaniu podatkowym może odliczyć od dochodu dokonane w roku podatkowym zwroty nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy[4]. Przykładowo, jeśli podatnik zwróci płatnikowi jednorazowo 30 000 zł pomocy finansowej (z podatkiem), to kwotę tę podatnik będzie mógł odliczyć od dochodu w zeznaniu podatkowym.

W przypadku gdy zwrócona kwota nienależnie pobranych świadczeń (pomocy finansowej) przekroczyła roczną kwotę dochodu podatnika wykazaną w zeznaniu podatkowym, podatnik może ją odliczyć od dochodu uzyskanego w najbliższych kolejno po sobie następujących 5 latach podatkowych[5].

Nie podzielam opinii, że zwrot pomocy finansowej w kwocie brutto zmusza funkcjonariuszy do oddawania pieniędzy, których wcześniej nie otrzymali. Tak jak przychodem ze stosunku służbowego jest kwota uposażenia (brutto), tak i przyznana uprzednio pomoc finansowa (brutto) stanowiła przychód funkcjonariusza z tego stosunku. Dlatego zwrot pomocy finansowej następuje w kwocie brutto.

Przy czym przepisy ustawy PIT umożliwiają funkcjonariuszowi odliczenie od dochodu w składanym zeznaniu podatkowym kwoty zwróconej pomocy finansowej (w kwocie z podatkiem).

Zatem obowiązujące przepisy ustawy PIT przewidują sposób uwzględnienia w rozliczeniu podatkowym zwracanej pomocy finansowej, stąd interwencja ustawodawcy nie jest konieczna.

[4] Art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy PIT.
[5] Art. 26 ust. 7h ustawy PIT.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów